

Pronikání práva Evropské unie do právních řádů členských států Evropského sdružení volného obchodu

Abstrakt

Tato diplomová práce se zabývá přístupy členských států Evropského sdružení volného obchodu k evropské integraci, přičemž zkoumá především právní aspekty této integrace. Čtveřice států, kterou tvoří Island, Lichtenštejnsko, Norsko a Švýcarsko, usiluje zvláště o zapojení se do vnitřního trhu Unie, k čemuž využívá dvou různých nástrojů. Zatímco do třech prvně jmenovaných států ESVO jsou například tzv. čtyři základní tržní svobody rozšířeny pomocí společné Dohody o Evropském hospodářském prostoru, který kromě těchto zemí tvoří členské státy EU, Švýcarsko se vydalo vlastní, specifickou cestou odvětvových bilaterálních smluv, které uzavřelo s Evropskou unií, případně také s jejími členskými státy.

Práce se nejprve věnuje historii a fungování mezinárodní organizace ESVO, která je všem čtyřem státům společná, a poté zkoumá popořadě nejprve model práva EHP a následně švýcarské bilaterální dohody, přičemž oba režimy hodnotí ve vzájemných souvislostech. Práce v obou případech integrace představuje rozsah spolupráce, její institucionální rámec a také postupy, kterými státy ESVO přebírají právo Evropské unie. Ukazuje rovněž, zda a jakými způsoby mohou být státy ESVO účastny na unijním legislativním procesu, z něž vycházejí pravidla, která musí tyto v zájmu řádného fungování vnitřního trhu respektovat. V neposlední řadě se věnuje také mechanismům, skrze něž státy ESVO finančně přispívají ke snižování ekonomických a sociálních rozdílů mezi evropskými regiony, což bývá někdy označováno za poplatek za přístup na vnitřní trh.

Práce poté oba režimy evropské integrace porovnává, a to jak mezi sebou, tak s hlavním integračním proudem, jímž je aktivní členství v Evropské unii. Práce dochází k jednoznačnému závěru, že právo EHP, které navíc považuje za svébytný právní řád, představuje právně i institucionálně vyspělý, flexibilní a zkrátka obstojně fungující systém, což o švýcarsko-unijních bilaterálních smlouvách, které vycházejí z tradičního pojetí mezinárodního práva veřejného, neplatí. Zejména v případě švýcarských bilaterálních smluv proto nabízí také úvahy stran možných scénářů budoucího vývoje, protože tyto bilaterální dohody, v jejich současné podobě, nepovažuje za dlouhodobě udržitelné.

Klíčová slova:

Právo EHP, švýcarsko-unijní bilaterální smlouvy, evropská integrace bez členství v EU.